

Формування компетентності «Спілкування іноземними мовами» на уроках зарубіжної літератури

Літературна освіта в основній школі спрямована на розвиток сформованих (у початковій школі) і формування нових компетентностей і компетенцій.

Відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти програма із зарубіжної літератури забезпечує розвиток ключових компетентностей (уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, інформаційно-комунікаційної, соціальної, громадянської, загальнокультурної), а також спрямована на формування літературної компетентності.

Формування літературної компетентності та її складників тісно пов'язано з формуванням комунікативної компетентності, розвитком умінь і навичок володіння учнями українською мовою, а також іноземними мовами, видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення.

Викладання зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах України здійснюється українською мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчаються в українських перекладах. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні. За наявності необхідних умов (*достатнє володіння учнями мовою оригіналу, якою написаний художній твір; якісна підготовка вчителя, зокрема можливість дослідження образної системи, засобів виразності, стилістичних особливостей твору мовою оригіналу*) бажаним є розгляд художніх текстів (у фрагментах або цілісно) мовою оригіналу, наприклад, творів О. Пушкіна, А. Чехова – російською, О. Генрі, Дж. Лондона – англійською, Й. В. Гете, Ф. Шиллера – німецькою тощо. У такому разі предмет «Зарубіжна література» виконує

додаткову функцію вдосконалення володіння учнями україномовних шкіл іноземними мовами.

Для забезпечення формування компетентності «Спілкування іноземними мовами» у середній та старшій школі вчителі зарубіжної літератури використовують наступні методи та прийоми.

**Формування компетентності спілкування іноземною мовою на уроках зарубіжної літератури: приклади завдань
(з досвіду роботи Волкової Ю.В.)**

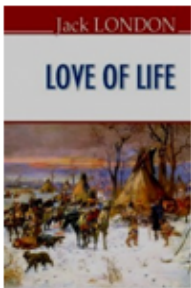
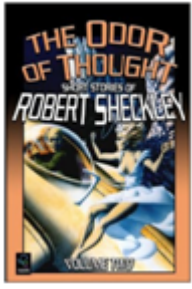
№ з/п	Тема	Форми роботи	Завдання
1	Оригінальна і перекладна література в сучасному світі	Групова робота	Ознайомтеся із сайтом улюбленого сучасного зарубіжного письменника (іноземною мовою). Розкажіть про його книжки, діяльність, що представлені на сайті.
2	В. Шекспір “Гамлет”	Індивідуальне домашнє завдання (випереджальне)	Прочитайте мовою оригіналу монолог “Бути чи не бути”. Порівняйте переклади Г. Кочура та Л. Гребінки з оригіналом. Або: перекладіть монолог Гамлета.
3	“Романтизм у Німеччині”	Відповідь на уроці	Якщо ви володієте німецькою мовою, назвіть мовою оригіналу визначні твори німецьких романтиків. Чи перекладені вони українською?
4	“Е.А.Т. Гофман “Крихітка Цахес”	Відповідь на уроці	Якщо ви володієте німецькою мовою, назвіть головних героїв твору “Крихітка Цахес” мовою оригіналу. Порівняйте з українським перекладом.
5	“Американський	Групова робота	За допомогою Інтернету

	романтизм: етапи й представники”		знайдіть 1-2 висловлювання представників американського трансценденталізму англійською мовою. Перекладіть, прокоментуйте.
6	“Роман як жанр літератури: його формування, провідні ознаки, різновиди”	Відповідь на уроці	Поясніть англомовні терміни ”story”, “romance”, “novel”. Наведіть приклади творів, які ви читали.

Додаток 1 (до завдання № 5)

1 група	Вислів	Переклад
	As soon as there is life there is danger. A friend is a person with whom j may be sincere. Before him j may think aloud.	Всюди, де є життя, є і небезпека. Друг - це людина, з якою я можу бути щирим. У її присутності я можу думати вголос. (Емерсон Ральф)
2 група	“All life is an experiment. The more experiments you make the better”.	Все життя - це експеримент. Чим більше експериментів, тим краще. (Емерсон Ральф)
3 група	“Self-trust is the first secret to success”. “For every minute you are angry you lose sixty seconds of happiness”.	Впевненість в собі - перша умова успіху. Кожної хвилини, коли ви гніваєтесь, ви втрачаєте шістдесят секунд щастя. (Емерсон Ральф)

Формування компетентності спілкування іноземною мовою на уроках зарубіжної літератури: приклади завдань (з досвіду роботи Чердаклієвої Н.В.)

№ з/п	Тема	Форми роботи	Завдання
1	Джек Лондон «Жага до життя» (6 клас)	Фронтально-колективна робота	Перекладіть українською мовою назву оповідання Д.Лондона «Love of Life». Який переклад назви («Жага до життя», «Любов до життя», «Воля до життя»), на ваш погляд, найбільш вдалий? Поясніть свою думку.
2	Роберт Шеклі «Запах думок» (6 клас)	Фронтально-колективна робота	Перекладіть англійської мови назву оповідання Р. Шеклі «The Odor of Thought». Яка назва («Запах думки», «Запах думок») краще розкриває зміст твору? Обґрунтуйте свою відповідь.
3	Міхаель Енде «Джим Гудзик і машиніст Лукас» (6 клас)	Робота в групах	Зайдіть на сайт письменника М.Енде й ознайомтеся з його інтерв'ю, художніми творами та цікавою інформацією про них. (1. німецькою мовою -http://www.michaelende.de 2. англійською мовою -https://web.archive.org/web/19981203104236/http://member.s.aol.com/leahj/ende.htm#2002

4	Рей Бредбері «Усмішка» (6 клас)	Робота в групах	Прочитайте та перекладіть текст, знайдіть епітети, використані на позначення краси Усмішки.(Додаток 1)
5	Й. В. Гете «Травнева пісня» (9 клас)	Випереджальне творче завдання	Якщо ви володієте німецькою мовою, зробіть дослівний переклад вірша «Травнева пісня», порівняйте його з поетичним перекладом М. Зерова.(Додаток 2)
6	Бернард Шоу «Пігмаліон» (9 клас)	Робота в групах	Прочитайте, перекладіть висловлювання Б. Шоу . Прокоментуйте їх. (Додаток 3)

Додаток 1

Прочитайте та перекладіть текст, знайдіть епітети, використані на позначення краси Усмішки.(Рей Бредбері «Усмішка»)

He looked at it in the white illumination from the midnight sky. And he thought, over and over to himself, quietly, *the Smile, the lovely Smile.*

An hour later he could still see it, even after he had folded it carefully and hidden it. He shut his eyes and the Smile was there in the darkness. And it was still there, warm and gentle, when he went to sleep and the world was silent and the moon sailed up and then down the cold sky toward morning.

Переклад

Він дивився на неї у білому світлі опівнічного неба. Він про себе подумав: « Усмішка, мила Усмішка».

Через годину він все ще міг її бачити, навіть після того, як він її сховав. Він закрив очі, а усмішка була в темряві. Вона все ще була в уяві, тепла і ніжна, навіть тоді, коли він пішов спати, коли була повна тиша, та місяць плив по небу, чекаючи ранку.

Додаток 2

Якщо ви володієте німецькою мовою, зробіть дослівний переклад вірша Й. В. Гете «Травнева пісня», порівняйте його з поетичним перекладом М. Зерова.

<i>Johann Wolfgang Goethe</i> «Mailied»	Переклад М. Зерова «Травнева пісня»
Wie herrlich leuchtet Mir die Natur! Wie glänzt die Sonne! Wie lacht die Flur! Es dringen Blüten Aus jedem Zweig Und tausend Stimmen Aus dem Gesträuch Und Freud' und Wonne Aus jeder Brust. O Erd', o Sonne! O Glück, o Lust! O Lieb', o Liebe! So golden schön, Wie Morgenwolken Auf jenen Höhn! Du segnest herrlich Das frische Feld, Im Blütendampfe Die volle Welt. O Mädchen, Mädchen, Wie lieb' ich dich! Wie blickt dein Auge! Wie liebst du mich! So liebt die Lerche Gesang und Luft, Und Morgenblumen Den Himmelsduft, Wie ich dich liebe Mit warmem Blut, Die du mir Jugend Und Freud' und Mut Zu neuen Liedern Und Tänzen gibst. Sei ewig glücklich, Wie du mich liebst!	Сміється природа радо мені, Як сяє сонце по зимнім сні! Барвисті квіти по всіх лугах, Пташині хори по всіх гаях, І в кожному серці радість, весна: О земле, сонце, любов ясна! Любов моя, ти світлий чар! Ти злото ранніх нагірних хмар! Твій подив свіжим лугам, полям, Благословення траві й квіткам... Дівчатко любе, дівча ясне! Як зір твій сяє: ти любиш мене! Як жайворонок — повітря й спів, Як чиста квітка — росу полів, Тебе люблю я гарячим чуттям, Ти радістю, сміхом, новим життям Підносиш спів мій, хвилюєш кров.. О, будь щаслива, моя любов!

Додаток 3

Прочитайте, перекладіть висловлювання Б. Шоу. Прокоментуйте їх.

Група 1

«But if the play makes the public aware that there are such people as phoneticians, and that they are among the most important people in England at present, it will serve its turn».

« Але якщо п'єса змушує громадськість усвідомлювати, що є такі люди, як фонетики, і що вони є одними з найважливіших людей в Англії в даний час, вона буде служити своєю чергою ».

Група 2

«I wish to boast that Pygmalion has been an extremely successful play all over Europe and North America as well as at home. It is so intensely and deliberately didactic, and its subject is esteemed so dry, that I delight in throwing it at the heads of the wiseacres who repeat the parrot cry that art should never be didactic. It goes to prove my contention that art should never be anything else».

«Я хочу похвалитися, що «Пігмаліон» був надзвичайно успішною виставою в Європі та Північній Америці, а також вдома. Вона настільки інтенсивно і навмисно дидактична, і її предмет вважається настільки сухим, що я захоплююся тим, як кидати його на голови мудреців, які повторюють крик папуги, що мистецтво ніколи не повинно бути дидактичним. Це свідчить про те, що мистецтво ніколи не повинно бути іншим ».

Група 3

«Remember that you are a human being with a soul and the divine gift of articulate speech: that your native language is the language of Shakespeare and Milton and The Bible...»

«Пам'ятайте, що ви - людина з душею і божим даром чіткої мови: ваша рідна мова - це мова Шекспіра, Мільтона і Біблії...»

**Формування компетентності спілкування іноземною мовою на уроках зарубіжної літератури: приклади завдань
(з досвіду роботи Літвін Г.В.)**

№ з/п	Тема	Форми роботи	Завдання
1	Малі жанри фольклору	Відповідь на уроці	Ознайомтеся із етимологією малих жанрів фольклору, зробіть висновок про зв'язок фольклору з побутом народу
		Індивідуальне домашнє завдання	Перекласти прислів'я українською мовою, дібрати українські відповідники (синонімічні або антонімічні)
		Групова робота	Виразне читання загадки мовою оригіналу, порівняння звучання твору мовою оригіналу і в перекладі.
		Випереджувальнє завдання (індивідуальне)	Запропонувати власний переклад приказки чи загадки англійською мовою для обговорення у класі.
2	Льюїс Керролл "Аліса в Країні Див"	Завдання на уроці	Вивчити назву твору мовою оригіналу, порівняти із назвою перекладу.
		Відповідь на уроці	Порівняти переклад з оригіналом пісеньки про крокодила. Зробити висновок про роль пестливих слів у перекладі.
		Групова робота	Виразне читання і переклад уривків твору. Звернути увагу на правопис і вимову таких слів, як tale і tail.(явище каламбуру)

		Домашнє завдання	Вивчити англійські прислів'я, які лягли в основу створення образів твору.
--	--	------------------	---

**Формування компетентності спілкування іноземною мовою на уроках зарубіжної літератури: приклади завдань
(з досвіду роботи Некіги Л.М.)**

№ з/п	Тема	Форми роботи	Завдання
1	8 клас. Бароко і класицизм. Джон Донн	Групова робота	Опрацюйте статтю підручника с. 187. Визначте основне в житті поета. Підготуйте повідомлення від першої особи (хто вивчає англійську мову, зробіть переклад для англомовної аудиторії) (Додаток 1)
2	Вільям Шекспір. Сонети	Індивідуальна робота	Порівняйте оригінал і художній переклад твору ("Сонет 66"), якщо володієте англійською мовою.
3	Вільям Шекспір. "Ромео і Джульєтта"	Індивідуальна робота	Усі закохані світу пишуть листи на адресу: "Верона. Джульєтті". У цих листах вони описують свої почуття, проблеми, які виникають у стосунках із коханими. Напишіть лист до Джульєтти англійською мовою. (Додаток 2)
4	11 клас. Ернест Гемінгвей "Старий і море"	Випереджальне завдання	Дослідіть за допомогою Інтернету наскільки актуальний цей твір. Створіть буклет-презентацію для німецькомовної аудиторії

[illegible]

Додаток 1

Я - Джон Донн. Народився в м. Лондоні. Представляю літературу Англії. Народився в католицькій родині. Батько торговець. Мати високоосвічена жінка. Їй завдячую за прекрасну освіту. Я навчався в коледжі. Згодом закінчив Оксфордський університет. Вивчав право. У 1596 -1599 р. був учасником військових походів в Іспанію та Італію. Став членом парламенту. Карєра не склалась. Закохався у племінницю сера Еджертона. Таємно вивіз юну Енн Мор. Без дозволу одружився. Цей вчинок назавжди зачинив двері у вище товариство. Став настоятелем собору Святого Павла в Лондоні. Свої твори за життя не друкував.	I'm - John Don. Born in London. I introduce the literature of England. Born in a Catholic family. Father is a merchant. Mother a highly educated woman. She owes her a wonderful education. I studied at college. Graduated from Oxford University. Studied the right. In 1596-1599 he was a member of military campaigns in Spain and Italy. Became a member of parliament. The carer was not formed. She fell in love with Sir Edgerton's niece. Secretly removed the young Anne Moore. Married without permission. This act has forever locked the door to a higher society. He became the rector of St. Paul's Cathedral in London. His works did not print during his life.

Додаток 2. Лист до Джульєтти	Love transformed, cleansed the inner world of man, influenced his relationships with people. Hostility to the Capulets, blind hatred, which can not be explained by the arguments of reason, were replaced by courageous restraint. When the pugnacious Tybalt offended him, Romeo now patiently demolished everything. Love makes him reasonable and wise. When it becomes clear that the vengeful Tybalt cannot be stopped by words, when Tybalt is enraged and kills good-natured Mercutio, Romeo takes up arms and punishes Tybalt for murder. The feelings of Romeo and Juliet are severely tested. They prefer love to family hatred, merging in a single impulse, but the individuality is preserved in each of them. Juliet is still quite a child. She will only be 14 years old. The age is conveyed in the play: the world amazes Juliet with its contrasts, it is full of vague expectations.
---	---

**Формування компетентності спілкування іноземною мовою на уроках зарубіжної літератури
(з досвіду роботи Потьомкіної В.Л.)**

№ з/п	Тема	Форми роботи	Завдання
1	Д.В. Джонс “Мандрівний замок Хаула”	Групова робота	Завітайте до фантастичного веб- сайту Д.В. Джонс. Дізнайтесь про її книжки, діяльність, біографію. Залиште свій коментар на фан-сайті (англійською мовою)
2	Вірші Роберта	Індивідуальне	Знайдіть в Інтернеті

	Бернса в фільмах та піснях	домашнє завдання (випереджальне)	фільми, в яких звучать пісні на слова Р. Бернса Службовий роман Здравствуйте, я ваша тета Група Мельница “Горец” Група Мельница “Лорд Грегори”
3	Вірші зарубіжних поетів про дружбу та кохання	Індивідуальне домашнє завдання (випереджальне)	Створити відеоролик за зразком: Е Стюарт “Моя любов – рожевий квіт”
4	Р. Кіплінг “Якщо”	Групова робота	Прочитати вірш в оригіналі. Ознайомитися з українським та російським перекладами. Запропонуйте власний переклад окремих рядків
5	А. Конан Дойл	Робота на уроці	Опишіть кімнату Г. Ройлотта англійською мовою.